

PROGRAMMA'S BIJZONDER HOOGLERAREN STICHTING SOCRATES 2017-2018

Onderwijs- en onderzoeksprogramma 2017-2018 van prof. dr. Marc Davidson, Socrates-hoogleraar 'Filosofie van duurzame ontwikkeling vanuit een humanistisch perspectief', Universiteit Maastricht.

Onderwijs in het kader van de Socrates-leeropdracht

Binnen de Master Sustainability Science and Policy van Maastricht University verzorg ik een deel van het vak Fundamentals of Sustainable Development, met name op het gebied van milieufilosofie en milieueconomie. Daarnaast begeleid ik verschillende studenten bij het schrijven van hun masterscriptie of capstone, bijvoorbeeld over de relatie tussen economische groei en geluk, de morele status van biologische soorten of de moraliteit van de markt.

Ik ben co-promotor van PhD-studente L. Kurth (promotor prof. dr. P. Glasbergen) die haar proefschrift schrijft over het integratiedebat in Nederland.

Aan de Universiteit van Amsterdam geef ik een cursus klimaatethiek en milieufilosofie (zie bijlage 2) aan masterstudenten wijsbegeerte (12 ECTS, 20 studenten). Het vak is toegespitst op de klimaatproblematiek, maar bestrijkt een groot gedeelte van het vakgebied van de milieufilosofie: onze relatie tot niet-menselijk leven, oorzaken van de milieucrisis, etc.. Het is nog niet gelukt deze cursus binnen Maastricht University onder te brengen.

Onderzoek in het kader van de Socrates-leeropdracht

Momenteel schrijf ik een wetenschappelijk artikel over de relatie tussen het humanisme en duurzaamheid dat zal worden aangeboden aan het tijdschrift Environmental Values. Dit artikel is de basis voor mijn bijdrage aan de Humanistische Canon en voor mijn inbreng in de discussie met het bestuur van het HV over het ontwikkelen van een visie op duurzaamheid. In deze discussie met het bestuur richt prof. dr. H. Manschot zich vooral op de relatie mens natuur en ik op de relatie tussen de huidige mens en toekomstige generaties. Aangezien de bijdrage aan de Humanistische Canon een korte tekst betreft en een goede beschrijving biedt van mijn onderzoeksveld, is hij hieronder integraal opgenomen.

Bijlage 1: Tekst voor de Humanistische Canon

Duurzame ontwikkeling (Auteur: Prof. dr. M. Davidson)

Van het begrip 'duurzame ontwikkeling' doen vele omschrijvingen en interpretaties de ronde. Meest bekend is de definitie in het rapport Our Common Future uit 1987 van de

World Commission on Environment and Development van de Verenigde Naties: "Duurzame ontwikkeling is een ontwikkeling die voorziet in de behoeften van het heden zonder het vermogen in gevaar te brengen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien." Deze definitie verbindt enerzijds de hoop dat verdere economische ontwikkeling de leefomstandigheden van de minstbedeelden op de wereld zal verbeteren en anderzijds de hoop dat dit kan met gelijktijdige bescherming van natuurlijke hulpbronnen. De Commissie voegt expliciet daaraan toe dat "mensen centraal staan bij de zorgen voor duurzame ontwikkeling".

Op het eerste gezicht is het streven naar een duurzame ontwikkeling van vanzelfsprekende betekenis voor het humanisme. Er is voldoende wetenschappelijke kennis, bijvoorbeeld op het gebied van klimaatverandering, afname van de biologische diversiteit en uitputting van natuurlijke hulpbronnen, om in te zien dat het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien wordt bedreigd. Er zijn daarnaast genoeg aanwijzingen dat de meest kwetsbaren op aarde nu al worden getroffen door de nadelige effecten van onze huidige onduurzame ontwikkeling. Aangezien humanisten een humane samenleving nastreven waarin mensen met waardigheid een goed leven kunnen leiden, kan dat niet anders dan zorg inhouden voor kwetsbaren in andere landen en ons nageslacht. Als de mens centraal staat, geldt dat evenzeer voor de toekomstige mens als de huidige, en evenzeer voor de mens ver weg als nabij. De meer welvarende landen hebben daarbij een dubbele verantwoordelijkheid: niet alleen hebben zij historisch het meest aan de milieuproblematiek bijgedragen, maar zij hebben ook de meeste (financiële) middelen om die problematiek aan te pakken.

Het humanisme is echter ook bekritiseerd. Volgens sommige auteurs zou aan de ecologische crisis een tweedelige arrogantie ten grondslag liggen die juist kenmerkend is voor het humanisme. Ten eerste het idee dat enkel de mens van morele waarde is. Volgens dit zogenoemd antropocentrische wereldbeeld zou de niet-menselijke natuur alleen van instrumentele waarde zijn, dat wil zeggen van waarde voor zover van belang voor het welzijn van de mens. Ten tweede de hybris dat wetenschap en technologie de mens in staat zouden kunnen stellen de niet-menselijke natuur te 'onderwerpen' en te temmen voor nader menselijk nut. Deze 'arrogantie' van de mens zou zijn wortels hebben in de Verlichting: R. Descartes en I. Kant hielden er beslist een antropocentrisch wereldbeeld op na, terwijl F. Bacon een belangrijke rol heeft gespeeld voor de ontwikkeling van het huidige technologie-optimisme.

Verskillende humanisten hebben echter laten zien dat, hoewel de analyse van de diepere oorzaken van de ecologische crisis juist kan zijn, antropocentrisme en hybris niet essentieel zijn voor het humanisme. In Nederland hebben bijvoorbeeld de humanistische filosofen H. Achterhuis, W. Achterberg, M. Wissenburg en H. Manschot beargumenteerd dat het humanisme evenzeer verenigbaar is met respect voor de niet-menselijke natuur, oftewel een biocentrisch of ecocentrisch wereldbeeld. Ook is het humanisme verenigbaar met scepticisme ten aanzien van de mogelijkheden van de technologie en de opvatting dat de natuur met voorzorg dient te worden benaderd. Hoewel het humanisme een intrinsiek optimisme herbergt ten aanzien van de mogelijkheden en verantwoordelijkheid om het eigen leven vorm te geven, betekent dat optimisme niet per se een blind vertrouwen op

de veerkracht van de natuur en op het oplossend vermogen van wetenschap en techniek. Niet alleen is er discussie binnen het humanistische gedachtegoed ten aanzien van de betekenis van de natuur, maar ook botsen twee denkbeelden ten aanzien van de betekenis van toekomstige generaties. Aan de ene kant is dat het Epicurische idee dat wat na onze dood gebeurt ons niet aangaat, aangezien wijzelf er dan niet meer zullen zijn. Aan de andere kant staat het idee dat wat na onze dood gebeurt ons wel degelijk aangaat, omdat veel van de zaken waaraan wij betekenis in ons leven ontleen zaken zijn die ons individuele leven overstijgen. Bij dat 'overstijgen' hoeft een humanist niet te denken aan een andere metafysische werkelijkheid, maar simpelweg aan het verbonden voelen met 'aardse zaken' zoals familie, tradities, erfgoed, wetenschap en natuur. In zijn latere werk plaatste de humanistische psycholoog A. Maslow zelftranscendentie, het verbonden voelen met zaken buiten het zelf, boven zelfactualisatie aan de top van zijn piramide van menselijke behoeften. (Zie voor een verbinding in het humanisme tussen zelfactualisatie en zelftranscendentie bijvoorbeeld J.P. van Praag (1953: 32): "Zo is de boodschap van het humanisme. De verkondiging van een bestaan, waarin de mens op iedere trap van ontwikkeling en ontplooiing zichzelf verwerkelijk door zijn betrokkenheid op het niet-zelf." In: Geestelijke verzorging op humanistische grondslag, Humanistisch Verbond, Utrecht. Het humanisme heeft echter een moeizame relatie met termen als 'zingeving' en 'zelftranscendentie' vanwege de angst dat hierbij een beroep wordt gedaan op een bovennatuurlijke werkelijkheid en mystiek waartegen het humanisme zich juist verweert. Maar zoals gezegd kan het bij zelftranscendentie en zingeving gaan om zeer aardse zaken. Zo is het inconsistent om een toegewijd supporter te zijn van de lokale voetbalclub, maar het bij leven niet uit te maken als na je dood de club degradeert en failliet gaat. Ook de verbondenheid met de lokale voetbalclub, het ontleen van identiteit daaraan, is daarom een voorbeeld van zelftranscendentie.

Samenvattend: enerzijds is duurzame ontwikkeling een vanzelfsprekende waarde voor humanisten. Vanuit eerbied voor al het leven gaat het welzijn van mensen elders en later de humanist evenzeer aan het hart als dat van mensen hier en nu. Anderzijds vraagt een duurzame ontwikkeling een verbreding van het blikveld. Ten eerste verdient niet alleen de mens morele consideratie, maar ook andere dieren en wellicht zelfs elk niet-menselijk organisme. Ten tweede gaat het bij toekomstige generaties niet alleen om eerbied jegens hen, maar ook om het besef dat alle generaties tezamen projecten en praktijken voortzetten waarvan de waarde het individuele leven overstijgt. Wat de mens tot mens maakt, is immers niet alleen dat hij een scheppend wezen is dat vanuit zichzelf waarde geeft, maar ook – en misschien vooral – dat hij voortbouwt en op de schouders staat van vorige generaties. Het voortzetten van die ontwikkeling, het streven naar een duurzame ontwikkeling, is daarom bij uitstek een humanistische waarde. Niet alleen om de wereld humaan te houden voor toekomstige generaties en vanuit respect voor de natuur, maar ook vanuit zingeving voor onszelf.

Bijlage 2: beschrijving Mastervak Climate Change and Environmental Ethics (12 EC)

Objectives

- The ability to recognize, describe and explain various debates central to climate ethics and environmental ethics.
- The ability to critically assess the premises underlying the different positions in these debates, and offer a logical and argumentative foundation for one's own position in a paper.
- Awareness how one's own theoretical opinions and moral intuitions in specific cases may conflict.
- The ability to offer a clear and concise description of an article by means of a short oral presentation and formulate questions for discussion.

Contents

Climate change has been called a 'perfect moral storm', since it involves the convergence of a set of global, intergenerational and theoretical problems. In this course, we will zoom in on various of the ethical problems posed by climate change.

1. When we burn fossil fuels today this will primarily affect future generations. Although most people hold the moral intuition that we have duties towards those who are as yet unborn, it proves to be remarkably problematic to provide a theoretical foundation for such intuitions. We will discuss how various moral theories break down in the intergenerational context. Among other topics, we will discuss Parfit's 'non-identity problem', different interpretations of utilitarianism, and the relation between care for future generations and our need for self-transcendence.
2. Climate change will not only affect humans, but non-human nature as well. Do we have duties towards other sentient species? Or do we even have duties towards all life forms? What is the characteristic that makes life morally considerable? We will discuss the ideas of P. Singer, T. Regan, K. Goodpaster, P. Taylor and others.
3. Climate change poses a social dilemma on a global scale. What are our individual duties to reduce our impacts? What are our collective duties? When we agree that we ought to reduce our climate emissions, what then is a fair allocation of responsibilities and costs between the various countries? Are countries responsible for past emissions, i.e. do they have a carbon debt? We will discuss Hardin's Tragedy of the Commons, duties for birth control and various views on intra-generational justice, by for example S. Caney, D. Moellendorf and H. Shue.

Bijlage 3: beschrijving mastervak Fundamentals of Sustainable Development (5 EC)

Volledige vakbeschrijving

Sustainable development means different things to different people. Most definitions imply an appropriate balance between economic, ecological and social developments, the achievement of human well-being for all, and the balance between current and future generations, and between local and global developments. Students are challenged to assess the multiple dimensions, interlinkages and consequent trade-offs involved in the field of sustainable development by examining most important concepts and theories regarding the environment-economy-society interface from various disciplines. Throughout the course, students will discuss sustainable development in relation to its challenges for

(sustainability) science and policy-making.

Students will explore the emergence of the concept of sustainable development, and the associated changing perceptions on both the environment and (human) development. This also includes the emergence of sustainable development on the international agendas, in particular exploring the UN-process. Accordingly, the course focuses on selected key concepts and theories illustrating the social-economic-environmental interlinkages and trade-offs involved in the field of sustainable development. Finally, global climate change will be discussed as a prototype of a sustainability problem, one which is expressed by a strong interrelationship between ecological, social and economic dimensions, with important consequences for current and future generations. Furthermore there is the uncertainty about the routes that should be followed to find a solution for this global problem.

Doelstellingen van dit vak:

- to explain the emergence of the concept of sustainability;
- to recognize, analyze and explain the different worldviews and trade-offs at stake;
- to apply their knowledge about relevant theories and concepts from different disciplines to gain a better understanding of the economic-ecological-social interrelations;
- to adopt an interdisciplinary and integrative attitude towards the concept of sustainable development.

=====

Onderwijs- en onderzoeksprogramma 2017-2018 van prof. dr. Jeannette Pols, Socrates-hoogleraar 'Social Theory, Humanism and Materialities', Universiteit van Amsterdam.

Onderzoek en thema's

Dit jaar staat in het teken van mijn mogelijke herbenoeming. Die procedure moet nog beginnen, dus de plannen zijn gebaseerd op de mogelijk goede afloop.

De druk om onderzoeksgelden te veroveren is onverminderd. Er loopt een aanvraag in het programma 'Bevorderen van Verantwoorde Onderzoekspraktijken', getiteld: *Achieving Good Science. A cross disciplinary study (samenvatting in de bijlage)*. Dit is een mooi voorbeeld van de samenwerking tussen AMC medische ethiek en Antropologie (prof. A. Mcharek is mede-projectleider). Het project benadert niet, zoals gebruikelijk is in dit veld, de schandalen en 'rotte appels' van frauderende of rommelende wetenschappers, maar kijkt naar wat wetenschappers doen om 'goede wetenschap' te bereiken, en wat ze daarbij als obstakels zien. Op deze manier krijgen we een kijkje 'van binnenuit', en genereren we een positieve integriteitsethiek gericht op de systemische en andere krachtenvelden waarin wetenschappers werken. Daarmee is het een vruchtbare verplaatsing van de empirische ethiek die ik ontwikkel binnen de Socrates-leerstoel van het gebied van de zorg naar de wetenschappen.

Verder wil ik mijn ERC voorstel her-indienen, met hulp van een editor (want dit is volgens mijn collega's die er verstand van hebben het beste om te doen).

Ook kijken we naar een mogelijkheid om een aanvraag te doen bij het ZONMW programma over palliatie naar technologie in de palliatieve zorg.

Een nieuwe PhD, C. Muusse is begonnen, en doet een vergelijkend onderzoek naar de (democratische) psychiatrie in Triëst en de zorg voor crisisinterventie in NL en Italië.

E. Algera heeft zich gemeld met een project over 'ovulatie tracking' technologie. Voor haar moet geld worden gevonden.

Verder zal ik weer meedraaien in het onderwijs van de Antropologie Afdeling. Tegelijk is mijn doel om in deze vijf-jaar-periode tijd in te ruimen om mijn boek af te schrijven. Het schiet er steeds bij in bij alle lopende nummers. Het boek gaat over het denken over het 'goede leven', en in welke termen we daarover wel (en niet) meer spreken. Daarmee is het meteen een verhandeling over de empirische ethiek, waar het een voorbeeld van is. De opzet van het boek is een hoofdstuk empirisch onderzoek af te wisselen met een lezing van theoretische teksten (de Renaissance-humanist Petrarca, A. Smith, M. Foucault).

Over het boek

Met het onderzoek naar esthetische waarden hoop ik een register toe te voegen aan de manier waarop wij over waarden kunnen praten en van mening verschillen. Daarvoor is het nodig een 'esthetiek van het dagelijks leven en van zorg' te ontwikkelen. Esthetische waarden waren tot de achttiende eeuw onderdeel van het denken over het goede leven, en ook bijvoorbeeld over wat het betekent een goede dokter te zijn. Met de opkomst van de nieuwe burgerij en het liberalisme zijn esthetische waarden geprivatiseerd, dan wel onderdeel geworden van de kunst theorie. Als private aangelegenheden gaan ze over kwesties van smaak, en dat is, conform de theorie uit die tijd, iets dat te maken heeft met de authenticiteit van het individu, en waarover niet te twisten valt. Iedereen mag in vrijheid nastreven wat hij of zij mooi, prettig of nastrevenswaardig vindt.

Hiermee is de sociale en culturele achtergrond van de zaken die mensen waarderen naar de achtergrond verdwenen, terwijl deze kwesties vaak relevant worden in culturele botsingen, zoals over rituele slacht, het dragen van de niqaab of het tekenen van cartoons van Mohammed. Deze kwesties vallen heel moeilijk te thematiseren in termen van principe ethiek. Preciezer gezegd, in dit soort discussies 'wint' degene die het eigen standpunt in termen van principes kan verdedigen (rechten van dieren, scheiding van kerk en staat, vrijheid van meningsuiting). Terwijl een analyse van het conflict veel meer zou moeten gaan over de herkomst van bepaalde waarden, de redenen waarom mensen die van waarde vinden, enzovoorts.

In mijn onderzoek treden deze kwesties bijzonder aan het licht wanneer het gaat om ontwikkelingen in de geneeskunde. Mensen worden steeds ouder en leven steeds langere perioden met chronische ziektes. Ze verwoorden problemen die het best in termen van esthetiek te begrijpen zijn; ze worstelen met de kwaliteit van hun leven, met vaak meerdere ziektes die niet overgaan. Ze moeten omgaan met achteruitgang, de angst voor vernedering, afhankelijkheid en verlies van waardigheid. Om deze problemen goed te analyseren en het hoofd te bieden ontbreekt een geschikt begrippenkader. De medische ethiek richt zich op universele principes en regulering van de zorg, terwijl het hier gaat om waarden die verschillen tussen mensen en niet geschikt zijn om algemene regels op te

kunnen baseren. Onderzoek naar 'kwaliteit van leven' is veelal kwantitatief, speurt naar algemene tendensen en thematiseert niet de diversiteit van esthetische waarden, en ook niet de betekenis ervan.

De tijd moet gewonnen worden door minder tijd te besteden aan publiekslezingen, promoties (verdedigingen) en onderwijs. Veel van mijn PhD's zijn dit jaar klaar, wat ook veel ruimte geeft. Dat vond ook het curatorium een goed idee.

PhDs, onderwijs en lezingen

- C. Muusse, 1 januari begonnen.
- A. van Hout, Palliative care at a distance, moet in augustus klaar zijn.
- T. Ahlin, Connected Care: Providing media assisted care for elderly people in Indian transnational families, klaar in december.
- A. Driessen, We are our Body: Understanding the lived body and bodywork in dementia care, klaar in juli.
- A. d'Hoop, Spatial arrangements in psychiatric care practice. An anthropological inquiry, klaar in juli.

En als co:

-A. Seeber, The new model of palliative care in neurology. 2009-present (bijna afgerond). Voorst doe ik mijn invalbeurten bij de lopende colleges, als mee-lezer van achtste maandspapers en in lopende seminars bij antropologie.

De tweemaandelijks lezingenserie 'Filosofie van de Zorg', georganiseerd voor zowel AMC als Antropologie PhD's is een groot succes en zet ik het komende jaar voort. Wel zal de frequentie waarschijnlijk iets lager worden, omdat er veel behoefte is aan intervisiebijeenkomsten.

Curatorium

Het curatorium van mijn leerstoel is 13 december 2016 bijeen geweest. Hier het verslag. Curatorium verslag van de leerstoel Social Theory, Humanism and Materialities (prof. dr. J. Pols), 13 december 2016. Aanwezig: dr. B.E. van Vucht Tijssen (namens de Stichting Socrates), prof. dr. A. Mol (namens de Faculteit Maatschappij- en Gedragwetenschappen) en prof. dr. R. Pool (namens het College van Bestuur).

Er zijn twee verslagen van J. Pols besproken, van 2014-2015 en 2015-2016. De verslagen zijn gedetailleerd, maar in de vorm van een opsomming van activiteiten. Er was behoefte vanuit het curatorium aan een meer narratief verslag waarin de inhoud van en het verband tussen de verschillende activiteiten besproken wordt.

Zowel de stichting Socrates als de Afdeling Antropologie, waar de leerstoel gesitueerd is, zijn zeer positief over de output. Ze is productief geweest met publicaties, lezingen en PhDs, en ze heeft veel subsidieaanvragen ingediend. Helaas zijn deze niet gehonoreerd, ondanks goede beoordelingen.

De Afdeling Antropologie is erg tevreden met haar inbedding in en haar bijdragen aan de Afdeling, in de vorm van begeleiding van PhDs en masters projecten, het deelnemen aan promotiecommissies en citizenship in het algemeen. Ze draagt meer bij aan de afdeling dan de activiteiten beschreven in de verslagen (bijv. haar betrokkenheid bij de Long-Term Care

Partnership).

J. Pols zelf voelt zich thuis in de Afdeling. Ze vindt wel dat ze veel werk heeft, bijvoorbeeld door de vele scripties, PhD leescommissies en uitnodigingen voor lezingen. Ze ervaart druk vanuit haar positie bij het AMC m.b.t. de verwachting dat ze subsidies binnen haalt. In dat verband zou de mogelijkheid om de inkomsten van promoties die gedeeltelijk onder haar AMC-aanstelling vallen met het AMC te delen, kunnen helpen.

Afspraken:

- J. Pols schrijft een kort narratief verslag van haar activiteiten over de afgelopen twee jaar. Dit wordt in het vervolg een onderdeel van de verslaglegging aan het curatorium.
- Stichting Socrates zal de procedure voor herbenoeming inzetten.
- J. Pols zal meer selectief zijn in het accepteren van uitnodigingen voor lezingen, leescommissies enz.
- J. Pols zal uitzoeken wat de mogelijkheden zijn om sommige promotie-inkomsten te delen met het AMC.

Bijlage

Samenvatting / Summary

Science is under pressure. What is at stake is not only the quality of scientific work, but also the erosion of public trust in the institutions where this work is done. While the public and scientific debates about scientific integrity are characterized by a variety of voices, the differences between different scientific disciplines often remain implicit. Similarly, formulating research integrity policies to warrant responsible research without addressing underlying differences, first, risks producing a 'one-size fits all' approach that will necessarily speak more to some disciplines and less to others. Second, and paradoxically, such a generalizing approach prevents the sciences from speaking in one voice about what science can deliver. This project takes an ambitious step to remedy this situation by providing an in-depth comparative analysis of what constitutes and threatens good research practices within five scientific disciplines, each with their particular organization, particular styles of knowing and objects of knowledge: deductive science (mathematics), experimental science (chemistry), interpretative science (philosophy), interpretative social science (anthropology) and statistical and applied science (medical sciences).

The primary objective of this project is to provide in-depth knowledge on research integrity by attending to what constitutes good science in daily research practices, how scientists work hard to achieve this, or act in situations where it is threatened. We will compare concerns and solutions within the different disciplines, to generate a vocabulary that helps to develop and sustain responsible research practices.

To do this, we will analyze how concerns with integrity emerge in everyday scientific work where questions rise about how to act in order to achieve good science. To grasp the differences and similarities between the disciplines, we will study concerns about good research practices within and between five disciplines.

The research questions are:

- 1) What constitutes good science in the daily practices of the various disciplines?
- 2) What tensions and dilemmas of good science do scientists face in their everyday

practices? How do they attend to such tensions?

3) How do concerns about good science and their tensions differ between different scientific disciplines?

4) What can we learn from these tensions and the diversity of issues between the sciences to stimulate practices of research integrity?

Theoretically, the study draws on empirical ethics and science studies. The great advantage of using a combined approach in relation to studying scientific integrity is that it focuses on 1) the positive ways in which the informants understand and attempt to shape good research practices within 2) the materiality, pressures and regulations of everyday practices in which they produce scientific knowledge.

Empirically and methodologically, the first part of the study is dedicated to ethnographic case studies within the five disciplines, using techniques of participant observation and interviews. By analyzing how good research practices are sustained and what kind of work is needed when this good is at stake, the project generates an in-depth, empirically informed understanding of what supports and threatens good research practices within the disciplines. The differences in challenges and solutions will be compared to allow for mutual learning, and to develop an understanding of concerns shared across disciplines.

In the final part of the project we use deliberative methods to discuss and implement findings. On the basis of the comparative analysis, three focus group meetings will be organized. The representatives from the different disciplines will be invited to exchange ideas and perspectives. The results of the focus group meetings will feed into an invitational conference where different concerned parties, like policy makers and scientific policy organizations, will be invited to discuss results and how these might feed into research integrity policy.

By attending to the everyday practices of research, this project is innovative and timely. It delivers the first comparative study of research practices in their attempt to achieve good science and the challenges to arrive at that. The project provides urgently needed insights into scientific integrity, acknowledging both differentiated as well as shared problems within and across different scientific disciplines. The project herewith complements and feeds into current integrity policies that focus on undesirable research practices, that propose criteria for evaluating scientific research, as well as attempts of concerned researchers who look for ways to advance integrity in their practices.

=====

Onderwijs- en onderzoeksprogramma 2017-2018 van prof. dr. Aagje Swinnen, Socrates-hoogleraar 'International Humanism and the Art of Living', Universiteit voor Humanistiek.

MEERJARENPLAN OUTLINE

1. Mission statement

- Humanistic aging studies: a) een geesteswetenschappelijke benadering van de studie van leeftijd en b) een epistemologisch en ethisch kader dat huidige leeftijdsideologieën (leeftijd

als onherroepelijk fysiek en mentaal verval dat door slimme lifestyle keuzes kan worden uitgesteld met de abjectie van ouderen in de zogenaamd vierde leeftijd tot gevolg) in vraag stelt

- The art of aging: op zoek gaan naar mogelijke invullingen van "goed" ouder worden die zich ten dele losmaken van die ideologieën en de diversiteit aan ervaringen honoreren
- Aging and creativity: intersecties van creativiteit met kleine en grote c of de mogelijke samenhang tussen de kunst van het ouder worden en het domein van de kunsten en de artistieke loopbaan

2. Inhoudelijke inbedding van de leerstoel in de UvH

Leerstoelgroep Humanisme en Filosofie die 'Humanistische tradities, zingeving en goed ouder worden' als onderzoeksprogramma heeft.

Curatorium: prof. dr. J. Duyndam (UvH), prof. dr. A. Machielse (UvH), prof. dr. J. van den Herik (stichting Socrates).

3. Doelstellingen voor de te nemen activiteiten

A. Onderzoek

Interdisciplinair onderzoek naar 'aging and creativity' (brede noemer) verder zetten waarin geestes- en sociaal-wetenschappelijke methoden met elkaar in dialoog worden gebracht. bijv. Leesclubs rond de representatie van ouder worden met 65-plussers die leesdagboekjes bijhouden, deelnemen in focusgroep interviews en creatieve schrijfp opdrachten uitvoeren (goedgekeurd door ERCIC, vorige week van start gegaan, graag nog uitbreiden naar meer kwetsbare ouderen).

Op mijn verlanglijstje: etnografisch onderzoek naar wat kunst betekent voor ouderen in gespecialiseerde verzorgingshuizen, zoals het Rosa Spierhuis.

Doelstellingen

- Internationale gerefereerde publicaties (toptijdschriften en boek), bijv. "Mumbling Beauty: Louise Bourgeois - Portraits of the Artist as a Much Older Woman" voor Feminist Media Studies (Minor revisions, 24 maart 2017)
- Onderzoeksaanvragen (om samenwerking te stimuleren en aio-plekken te genereren), bijv. de subsidieaanvraag Cultural Ageing (CultAge) ingediend in het kader van het Europese programma H2020-MSCA-ITN-2017 (UvH is opgenomen als projectpartner); initiatiefnemer is prof. dr. A. von Hülsen-Esch (Düsseldorf).
- Samenwerking van leerstoelgroep met het European Network in Aging Studies (en andere relevante netwerken binnen humanistic aging studies) en Age, Culture, Humanities versterken, bijv. gezamenlijke panels op de ENAS conferentie in Graz 2017
- Bijdragen aan wetenschappelijke conferenties en workshops, bijv. keynote lezing over resonanties van het werk van J. Butler in aging studies volgende week in Amsterdam of lezing op de conferentie Arts & Dementia, 9-10 maart 2017, Londen
- Rekruteren en begeleiden van aio's bijv. samenwerking met S. van der Weele

B. Onderwijs

Bijdragen aan onderwijs, bijv. hoorcolleges in het kader van het MA-vak "Traditions in Humanism 2: Humanism, Meaning in Life and Aging Well"

- Meelezer van scripties (op het domein van aging studies en de kunsten)
- Onderzoekstage aanbieden, bijv. in samenwerking met de Stichting Voorlezen

C. Maatschappelijke activiteiten

Naast populariserende publicaties en publiekslezingen als typisch maatschappelijke output gaat mijn voorkeur uit naar het opzetten van projecten in wat Public Humanities wordt genoemd

- Mogelijke samenwerking met F.M. De Pater (RCOAK) en K. Sluyterman van Loo (Fonds Sluyterman van Loo) in het kader van hun nieuwe programma rond beeldvorming van ouderen
- Mogelijke samenwerking met de Jan van Eyck Academie (het openstellen van hun ateliers voor oudere kunstenaars als artists in residence) met financiering van de Hustinx stichting
- D. Activiteiten van en met leerstoelgroep en de vestigende instantie
- Deelname in activiteiten rond het afscheid van prof. dr. P. Derkx, met name een bijdrage schrijven met prof. dr. K. de Medeiros voor Aging Well: Humanist Views onder redactie van J. Duyndam, A. Machielse en B. Gasenbeek en het geven van een lezing op het afscheidssymposium in juni 2017
- Participeren in initiatieven van de stichting Socrates en fungeren als uithangbord, bijv. in de vorm van lezingen, advies of opiniestukken

Jaarverslag en jaarwerkplan bijzondere leerstoel International Humanism and the Art of Living

De bijzondere leerstoel is gevestigd voor een termijn van 5 jaar van 1-10-2016 tot 1-10-2021. De omvang van de bijzondere leerstoel is 0.2 FTE, d.i. ca. 330 uur per jaar.

A. Lezingen, congresbijdragen etc.

- Swinnen, A. Dementia and Life Writing. Life-Work: Alternative Forms of Life Writing, 17 nov. 2016, Maastricht. (congresbijdrage)

B. Valorisatie- en maatschappelijke activiteiten

- Swinnen, A. Workshop over de participerende kunstinterventies TimeSlips en het Alzheimer's Poetry Project. Stichting Voorlezen, 11 nov. 2016, Dordrecht.
- Swinnen, A. Presentatie over de leerstoel International Humanism and the Art of Living. Ledenvergadering Humanistische Alliantie, 22 nov. 2016, Amsterdam.

C. Nevenfuncties bijzonder hoogleraar per 31 december 2015

- European Network in Aging Studies Vice-chair
- Age Culture Humanities: An Interdisciplinary Journal Co-editor
- Cultural Narratives, Processes, and Strategies in Representations of Age and Aging, 3rd ENAS Conference, 1st Joint ENAS & NANAS Conference, 9th International Symposium on Cultural Gerontology, 27-30 Apr 2017, Graz Member of organizing committee
- Universitair docent Universiteit Maastricht

D. Overig

- Ik heb meegewerkt aan het opstellen van de PhD profielen van mijn leerstoelgroep, in het bijzonder "Theme 3: Humanism, Aging Well, and the Arts", en het opstellen van vragen voor de kennisagenda "Gezond ouder worden" van ZonMw.
- Prof. dr. A. Machielse heeft me betrokken bij de begeleiding van de buitenpromovenda S. van Ree (in het eerste jaar van de opleiding aan de Graduate School van de UvH) die momenteel aan een onderzoeksvorstel werkt.

- Het scriptieprofiel "Kwalitatief onderzoek naar de opleiding van vrijwilligers in het kader van het voorleesproject 'Luisteren in je leunstoel'" werd op mijn initiatief aan het overzicht toegevoegd.
- Samen met de collega's van de leerstoelgroep heb ik panels opgezet voor de derde ENAS conferentie en de AAGE conferentie in 2017 (zie verder).
- Verder heb ik een eerste artikel "Mumbling Beauty: Louise Bourgeois – Portraits of the Artist as a Much Older Woman" geschreven en ingediend (zie verder).

Jaarwerkplan 2017

A. Bijdragen aan UvH-onderwijs

- Vak: Traditions in Humanism 2: Humanism, Meaning in Life and Aging Well
Concrete bijdrage: Twee hoorcolleges, getiteld "Aging Studies and Intersectionality Theory (1): Age, Gender, and Sexuality" (25 jan 2017) en "Aging Studies and Intersectionality Theory (2): Age and Disability" (27 jan 2017) gekoppeld aan opdracht 6 (een semiotische analyse van een campagne, foto, advertentie, etc.), MA, periode 2, ca. 40 uren.
- Ik zou graag geïnteresseerde studenten opleiden in de participerende kunstinterventies TimeSlips en het Alzheimer's Poetry Project en wil onderzoeken in hoeverre daar ruimte voor is in de MA (bijvoorbeeld in workshopvorm).

- Scriptiebegeleiding

B. Verwachte wetenschappelijke publicaties in het kader van het onderzoeksprogramma van de UvH

- Swinnen, A. (Accepted 23 Dec, 2016). 'The roses are long gone but the chrysanthemums are magnificent': Late-life creativity in Quartet and Youth. *Journal of British Film and Television*
- Swinnen, A., Port, C., & V. Barnes Lipscomb. (Accepted Mar 6, 2017). Exploring the boundaries of literary age studies. *Frame: Journal of Literary Studies*
- Swinnen, A. (Minor revisions, Mar 24, 2016). Mumbling Beauty: Louise Bourgeois – Portraits of the Artist as a Much Older Woman. *Feminist Media Studies*
- Swinnen, A. Narrativiteit en levensverhaal in relatie tot dementie (working title). *Themanummer Literatuur, geneeskunde en psychiatrie* (G. Franssen and S. van Geelen, Eds.). *Nederlandse letterkunde*. (voorbereidende workshop 8 feb 2017)
- Oratie

- Swinnen, A. & K. De Medeiros. Bijdrage aan Aging Well: Humanist Views. Eds. J. Duyndam, A. Machielse en B. Gasenbeek

C. Verwachte lezingen, congresbijdragen etc.

- Swinnen, A. Exploring the Boundaries of Age Studies, Roundtable with dr. T. Lee, Dr. C. Port, dr. V. Lipscomb, dr. J. Jewusiak, dr. J. Williams, *MLA Convention*, 5-8 Jan 2017, Philadelphia.
- Swinnen, A. Storytelling and Poetry in Dementia Care: Meaning-Making through the Participatory Arts. *Perspectives and Cultures of Age(ing)*, 19 Jan 2017, Justus Liebig University Giessen.
- Swinnen, A., & K. de Medeiros. "Play" and People Living with Dementia: A Humanities-Based Inquiry of TimeSlips and the Alzheimer's Poetry Project. *Arts & Dementia*, 9-10 Mar

2017, London.

- Swinnen, A. Keynote lecture. Conference on the work and influence of J. Butler, 5-7 Apr 2017, Amsterdam.

- Swinnen, A. & K. De Medeiros. "Play" and People Living with Dementia: A Humanities-based Inquiry of TimeSlips and the Alzheimer's Poetry Project. The Significance of Creativity to Aging Well, 3rd ENAS Conference, 1st Joint ENAS & NANAS Conference, 9th International Symposium on Cultural Gerontology, 27-30 Apr 2017, Graz.

- Swinnen, A. Mumbling Beauty: Louise Bourgeois – Portraits of the Artist as an Older Woman 3rd ENAS Conference, Old Age as a Work of Art. 1st Joint ENAS & NANAS Conference, 9th International Symposium on Cultural Gerontology, 27-30 Apr 2017, Graz.

- Swinnen, A. Play and Meaning Making in Creative Approaches to Dementia Care. Cultural meanings of Age and Ageing, related to Meaning in Life, AAGE, 8-9 Jun 2017, Oxford.

- Mogelijke bijdrage aan het symposium naar aanleiding van het afscheid van P. Derkx (29-30 jun 2017, Utrecht)

D. Verwachte bijdragen aan UvH valorisatie-activiteiten en verdere deelname aan maatschappelijke activiteiten en debatten

- Swinnen, A. Creativiteit en leeftijd: Vijf schrijvers getuigen. Letters bij de lunch, Vereniging Literaire Activiteiten Maastricht (VLAM), 2 febr. 2017

- Opiniestuk "Wat mag en kan het nog betekenen om ouder te worden?" geschreven met collega's (niet geplaatst helaas)

E. Toelichtende opmerkingen bij het jaarwerkplan

- Op 8 januari 2017 heb ik een gesprek gehad met B. Doyle, editor bij Palgrave Macmillan. Daarin gaf hij zijn interesse te kennen in een uitgebreidere Engelstalige versie van mijn oratie (in de Pivot series van Palgrave Macmillan). Ondertussen heb ik een voorstel ingediend, getiteld The Art of Aging in the Age of Creativity.

- Op 10 januari werd de subsidieaanvraag Cultural Ageing (CultAge) ingediend in het kader van het Europese programma H2020-MSCA-ITN-2017. Initiatiefnemer is prof. dr. A. von Hülsen-Esch. De UvH is opgenomen als projectpartner op mijn initiatief.

- Op 1 februari had ik een verkennend gesprek met F. M. De Pater (RCOAK) en K. Sluyterman van Loo (Fonds Sluyterman van Loo) over mogelijke samenwerking in het kader van hun nieuwe programma rond beeldvorming van ouderen. Ondertussen heb ik ook hiervoor een voorstel ingediend. RCOACK en Fonds Sluyterman van Loo overwogen om daar een klein stukje van uit te voeren. Ik bezin me over de vraag, of ik er in die vorm nog achter kan staan.

Waardering van en opmerkingen bij het jaarwerkplan van de zijde van het curatorium

Het curatorium heeft met waardering kennis genomen van wat prof. Swinnen in de nu zes maanden van haar Socrates hoogleraarschap heeft gedaan. Zij heeft haar taken professioneel opgepakt en een invulling daarvan gerealiseerd waaruit enthousiasme en kennis van zaken spreken. De inbedding van prof. Swinnen in de leerstoelgroep Humanisme en Filosofie is goed verlopen. Zij komt één dag per week naar de UvH, waar zij een werkplek heeft op een kamer die wordt gedeeld met collega's van de leerstoelgroep.

De werkplannen van prof. Swinnen, zoals deze ook in het meerjarenplan worden genoemd, zijn ambitieus en veelbelovend. Het curatorium is blij met deze bezetter van de Socrates-leerstoel en ziet uit naar verdere vruchtbare samenwerking met prof. Swinnen. Het jaarverslag en het jaarwerkplan zijn voor akkoord ondertekend in Utrecht op 28 maart 2017 door de bijzonder hoogleraar en door de voorzitter van het curatorium.

=====

Onderwijs- en onderzoeksprogramma 2017-2018 van prof. dr. Cor van der Weele, Socrates-hoogleraar 'Humanistische wijsbegeerte, in het bijzonder met betrekking tot de relatie tussen mens en natuur', Wageningen Universiteit

Per 1 september 2016 ben ik voor vijf jaar herbenoemd en daarbij heb ik aangegeven dat ik zal doorgaan met de combinatie van thema's uit de eerste periode - kort samengevat: alternatieven voor vlees en morele motivatie. Komend najaar wil ik een sabattical opnemen van twee maanden, die ik grotendeels wil gebruiken voor onderzoek.

Sinds een klein jaar ben ik voorzitter van de Wageningse Studium Generale Commissie, een taak die veel synergie heeft met de leerstoel. Komend jaar wordt voor SG een speciaal en extra actief jaar in verband met de viering van het honderdjarig bestaan van de universiteit.

Onderwijs en Studium Generale

- In het kader van de leerstoel geef ik de cursus "Selectieve aandacht en ethiek" (CPT 94803). Vorig jaar heb ik mij voorgenomen om ook/meer onderwijs te geven in de vorm van leesgroepen. Komende maanden zal ik CPT 94803 gedeeltelijk de vorm geven van een leesgroep.
- De botsing & integratie van sociologie en ethiek in het onderwijs met J. Duncan (cursus Food cultures) hebben we afgelopen jaar een impuls gegeven door A. Smith's The Theory of Moral Sentiments gezamenlijk te bestuderen in een leesgroep gericht op onderzoek en onderwijs. Dit zal komend jaar leiden tot verdere verdieping van de cursus.
- Samen met twee collega's van de sectie CPT (H. Maat en E. de Vet) heb ik een keuzevak opgezet rond embodiment, dat we komend jaar voor het eerst zullen geven.
- Samen met P. van 't Veer begeleid ik een masterstudente die een scriptie gaat schrijven over de maatschappelijke dynamiek rond peulvruchten; rond dit thema wil ik meer masterstudenten werven.
- Studium Generale in Wageningen speelt een rol bij de organisatie van "Wageningen Dialogues" en van het programma van het honderdjarig bestaan van de universiteit, in 2018. Samen met een zeer actueel programma en steeds groeiende studentenaantallen belooft het een bijzonder jaar te worden.

Onderzoek

- In mijn onderzoek is ambivalentie een centraal thema, zowel in relatie tot ethiek als tot eiwittransitie. Er staan komend jaar artikelen op stapel en ik wil het thema ook verder

uitwerken, beide deels in samenwerking met C. Driessen. We zullen daarbij ook relaties met ambiguïteit onderzoeken.

- In een onderzoekssabbatical komend najaar zal ik bij het uitwerken van het bovenstaande onder meer inspiratie zoeken in het werk van Merleau-Ponty.

- Met H. van den Belt (Wageningen) en Y. Saghai (Johns Hopkins Universiteit) heb ik recent samenwerking ontwikkeld op het gebied van toekomststudies rond voedsel. Wij willen vooral de rol van verbeelding benadrukken en uitwerken, niet alleen rond high-tech ontwikkelingen zoals synthetische biologie, maar ook rond verwaarloosde opties, zoals peulvruchten.

- Met een recent opgerichte onderzoeksgroep rond voedslethiek (Wageningen-Nijmegen) gaan we komende tijd filosofische thema's rond voedslethiek verkennen, o.a. met het oog op een workshop.

- Samen met B. Büscher en J. Duncan begeleid ik aio B. Broekhaus in haar onderzoek rond plantaardige alternatieven voor vlees.

- Rond hetzelfde thema (plantaardig voedsel) ben ik samenwerking aan het opzetten met kunstenaar T. Schuurmans, met wie ik eerder heb samengewerkt in het kader van het project varkenshuis Tilburg.

- Komende week is het beginsymposium van het project ecodorp Boekel, o.l.v. A. Mol, met L. Vet en mij en twee postdocs, waarin de ontwikkeling van normativiteiten rond afvalwaterbehandeling centraal staat.

- Rond 'eiwittransitie en ambivalentie' zoeken we postdoc-mogelijkheden voor H. Nijland.

- Mijn zoon (J. van der Weele, UvA) heeft een VIDI-aanvraag lopen rond strategische onwetendheid en selectieve aandacht. Als deze wordt toegewezen, zijn we van plan samenwerkingsrelaties te ontwikkelen.

- De samenwerking binnen het verband van 4TU geeft een nieuwe onderzoekscontext. In een recent symposium leek dit wederzijds inspirerend voor toekomstige samenwerking.

Maatschappelijk debat en HV

- Eiwittransitie, inclusief kweekvlees, blijft een actueel thema en een regelmatige aanleiding voor lezingen. Binnenkort bijv. een lezing voor de landelijke pluimveehouders over kweekvlees, op een symposium onder het motto "Ken uw tegenstander".

- Aan discussies over de rol van ambivalentie (en ambiguïteit) binnen humanisme zal ik in vervolg op de bespreking van vorig jaar van harte meedoen.

Curatorium

Mijn commissie-van-toezichtleden (prof. dr. A. Mol, prof. dr. M. Verweij en prof.dr. G. Spaargaren) hebben kort & positief gereageerd op mijn jaarprogramma 2017-2018, en met dezelfde strekking & accenten:

- "Lijkt me een stevige agenda met een duidelijke set van kernthema's."

- "Prachtig. Veel maar samenhangend. En als collega erg benieuwd naar de peulvruchtenprojecten."

- "Mooi overzicht. Prachtig om de peulvruchtenvragen ook met een masterstudent (en meerdere in de toekomst...) aan te snijden."

Prof. M. Verweij, die nauw betrokken is bij de viering van het honderdjarig bestaan van de universiteit, voegde nog toe: "Voor het komend jaar is het 100-jarig bestaan van de universiteit een mooie kapstok voor een aantal ethische / filosofische discussies. We organiseren onder meer een drietal weken met symposia en publieke colleges en discussies, over de thema's 'What is life?', 'Planet Earth', en 'Food from field to gut'. Dat biedt nog allerlei interessante aanknopingspunten."

=====

Onderwijs- en onderzoeksprogramma 2017-2018 van prof. dr. Heleen Pott, Socrates-hoogleraar 'Kunst en samenleving in humanistisch perspectief, in het bijzonder de geschiedenis en actuele vormen van cultuurkritiek en cultuurpolitiek', Erasmusuniversiteit Rotterdam (FWB & ESHCC)

Als Socrates-hoogleraar bij de EUR houd ik me bezig met de filosofische en cultuurhistorische achtergronden van het moderne humanisme, i.h.b. het wetenschappelijke beeld van de mens en de cultureel verankerde dichotomieën (lichaam-geest, natuur-cultuur, subject-object, kunst-wetenschap, rationaliteit-emotie) waar het op gebaseerd is.

Onderwijs

Voor ESHCC zal ik in 2017-2018 (term 1, september – november), een update verzorgen van de cursus CC2048: Emotions, Culture, and the Feeling Brain - voorheen What is an Emotion (elective, open voor ESHCC, exchange studenten en andere faculteiten, weekly lectures, BA 2 (-3), General Cultural Sciences ESHCC, 5 ECTS, max. aantal studenten 50. Ik ga de cursus nog wat explicieter organiseren rond 'the emotional brain'- en de implicaties van neuroscience voor discussies over emotie en moraliteit, de vrije wil, empathie, wellbeing & happiness, etc.

Bij Wijsbegeerte/FWB vul ik in maart-april 2018 het BA3- onderdeel Ethiek, Emotie en Rationaliteit 2 in – 4 weken, 2x 2 uur college per week, ca 60 studenten. – gewijd aan denkers over emotie/affectiviteit die het enactivisme en de 'embodied phenomenology' in de 21^e eeuw diepgaand beïnvloed hebben: James, Wittgenstein, Heidegger & Sartre, en hun erfgenamen (M. Ratcliffe, G. Colombetti, J. Slaby e.a.). De cursus gaat in op thema's als affectieve intentionaliteit, authenticiteit, subjectiviteit, persoonlijke identiteit, zelfbewustzijn, zelfbedrog.

Onderzoek

In de periode 2017-2018 ga ik door op 1. de relevantie van 'enactivisme' en 'embodied etc. cognition', en op 2. historische emotietheorieën (naast W. James ook Aristoteles, Descartes, Spinoza, Hume, Wittgenstein, Sartre, Heidegger, Plessner, Patocka) voor het actuele debat over emotie binnen de wetenschap.

Work in progress:

- paper over 'empathy & literature', voor het panel Perspectives on Empathy (org. J. Robinson en K. Higgins) in Saint Louis in juli, op de tweejaarlijkse ISRE-conferentie.

Mogelijk maken we een bundel van de verzamelde bijdragen.

- paper over 'empathy & imagination' voor de EPSSE-conferentie in Madrid, september 2017.

- bijdrage aan symposium over de Phenomenology of Love, i.s.m. UvA/Humanities in december; bundel?

- vervolg project 'Het Kwaad', uitwerking (met Chr. Brinkgreve en N. Nicolai / Stichting Psychiatrie & Filosofie) van inhoudelijke discussie in Amsterdam, /Nieuwe Kerk, van 9 februari j.l. tot een boekje en voorbereiding nieuw congres, met speciale aandacht voor de metafysica van het Kwaad.

- visiting professor aan de University of Athens, waarschijnlijk mei-september.

=====

Onderwijs- en onderzoeksprogramma 2017-2018 van prof. dr. Elselijn Kingma, Socrates-hoogleraar 'Filosofie en Techniek vanuit Humanistisch Perspectief', Technische Universiteit Eindhoven

Inhoudelijke beschrijving van het te geven Socrates-onderwijs

Net als voorgaande jaren zal ik in Eindhoven waarschijnlijk onderwijstaken aannemen in de context van twee vakken. A: de 'Use leerlijn Quality of Life'. B. Een Mastervak over Enhancement.

Ad A. 'USE leerlijn' Quality of Life.

USE leerlijnen zijn verplichte onderdelen van het Eindhoven Undergraduate Curriculum, waarbinnen studenten tussen 10 verschillende leerlijnen kunnen kiezen. Alle leerlijnen belichten de meer maatschappelijke kanten van technologie. Een leerlijn bestaat uit een exploratieve fase (5 ECTS), een verdiepende fase (5 ECTS) en een project (5 ECTS). Voor de verdiepende fase en het project wordt binnen een leerlijn verder keuze geboden.

Ik heb in het jaar 2014-2015 - de eerste lichting in het nieuwe curriculum - de verdiepende cursus 'quality of life' ontworpen en gedoceerd met een unieke vorm van assessment gestructureerd rond een systematisch debat. In 2015-2016 heb ik deze assessment methode verder ontwikkeld, zodat zij ook geschikt was voor een grote groep studenten (120). Inmiddels wordt dit door mij ontworpen vak door een andere docent geleid. Ik zal aankomend jaar weer aan het onderwijs van zowel de exploratieve als de verdiepende fase bijdragen, en ik blijf ook meedenken over de strategische ontwikkeling van dit vak. De precieze vorm van mijn onderwijs-bijdrage hangt af van praktische en logistieke overwegingen en staat nog niet vast; waarschijnlijk zal het wederom gaan om een aantal lectures en een bijdrage aan de tentaminering.

Binnen exploratieve fase en verdiepende fase zal ik lectures geven over onder meer ziekte en gezondheid, de ethische dilemma's die bij het toepassen van QALY's ontstaan, hun filosofische assumpties en verantwoording.

De relatie met het humanisme zit hem ten eerste in de vraag, hoe we menselijke oordelen en belangen kunnen verwoorden en / of behouden in de context van technologische oplossingen en veranderingen. In de tweede plaats is een uniek aspect van dit vak dat het

de Eindhovense toekomstige ingenieurs een aantal belangrijke vaardigheden bijbrengt die ze niet elders in hun opleiding leren, en die hen in meer algemene - en ook humanistische - zin vormen. Hieronder vallen: kritisch denken, het verbaal en op papier verwoorden van standpunten en argumenten; het op constructieve, respectvolle en overtuigende wijze deelnemen in een debat, en het geven van feedback.

Het aantal studenten voor dit vak was afgelopen jaar 160.

Ad B. Enhancement Mastervak

Dit is een vak voor masterstudenten over ethische en filosofische vragen over enhancement en techniek. Ook dit vak heb ik in 2014-2015 ontworpen en wordt nu door een andere docent geleid. Het is zeer direct gerelateerd aan humanisme, want het gaat er onder andere over, of er zoiets is als (essentieel) mens zijn; 'transhumanisme' wordt ook behandeld. Ik verwacht wederom bijdragen te leveren aan colleges en tentaminering.

Inhoudelijke beschrijving van de belangrijkste beoogde onderzoeksactiviteiten in het academisch jaar 2017-2018

Qua onderzoek blijf ik mij in het kader van de Socrates-leeropdracht richten op ethische vragen rond de geboortezorg. Dit is een maatschappelijk actueel onderwerp, waarbinnen ik niet alleen een onderzoeksbijdrage probeer te leveren, maar deze ook direct probeer te vertalen naar de praktijk. Met het oog op het laatste onderhoud ik contacten met het Ministerie van VWS en de KNOV (verloskunde). Ik zal komend jaar ook een tijd vanuit Southampton gedetacheerd worden als academisch consultant naar de 'Geboortebeweging'; de Nederlands branche van het internationale 'Human Rights in Childbirth' netwerk.

Maatschappelijke dienstverlening

Zie hierboven.

=====

Onderwijs- en onderzoeksprogramma 2017-2018 van prof. dr. Yolande Jansen, Socrates-hoogleraar 'Humanisme in relatie tot religie en seculariteit', Vrije Universiteit Amsterdam

I Onderwijs

Ik zal in het academisch jaar 2017-2018 opnieuw een collegereeks geven over 'Seculiere levensbeschouwing' in het reguliere curriculum van theologie en religiestudies, net als ik dit jaar heb gedaan. Daar zit een grote component humanisme in. (februari-maart 2017) Dit jaar hebben 15 studenten aan dit vak deelgenomen. (Minder dan vorig jaar helaas. Ik heb geprobeerd uit te zoeken, hoe dit komt en hoop dat er volgend jaar weer meer studenten bij zullen zijn.) Ik ben daarnaast in overleg over een ander MA-Researchmaster module bij VU/Theologie (MA building interreligious relations), ook over seculariteit en humanisme in relatie tot de geschiedenis van het monotheïsme. Deze zal voor de eerste keer gegeven worden in blok 2 van 2017-2018, in samenwerking met M. Moyaert.

II Wetenschappelijke publicaties

Het NWO-project van T. Sunier en mijzelf over religiekritiek en de positie van jodendom en islam begint op zijn einde te lopen. De Socrates-stichting is maatschappelijke partner van dit onderzoek, en stelt mij in staat twee uur per week te werken aan een boek over dit onderwerp. Dit zal opgezet worden naar aanleiding van een grote workshop die ik in het kader van dit project organiseer in juni 2017. Ik werk het komende jaar ook aan een Nederlandstalig boek, waar waarschijnlijk ook bijdragen van de twee aio's in zullen worden opgenomen.

Ik ben ook bezig met een plan om een eigen boekje over humanisme in relatie tot religie en seculariteit te schrijven, met daarin voor een breed publiek mijn eigen visie op het onderwerp van de leerstoel uitgelegd aan de hand van een inleiding op het werk van een aantal filosofen en cultuurwetenschappers (E. Said, Ch. Taylor, A. Bilgrami, T. Asad, G. Anidjar, W. Brown) Dat plan heb ik al een tijd, maar het is er nog niet van gekomen; vandaar dat ik het laat staan.

Verder werk ik aan een aantal peer reviewed artikelen in internationale academische context over dezelfde onderwerpen.

III Publieksactiviteiten

Ik heb een afspraak met een aantal personen aan de UvH (L. ten Kate, J. Duyndam) om daar in de loop van 2017-2018 een workshop te houden naar aanleiding van mijn oratie en recente boek. (Dat zou vorig jaar verschijnen, maar het is steeds uitgesteld.) Ik zal ook regelmatig contact hebben met C. Compas en P. Boogaard bij het HV over hun projecten rond gevluchte ongelovigen en Nederlandse ex-moslims. Ik zou hier graag een onderzoeksproject over doen, maar denk nog na over de opzet daarvan. Verder geef ik regelmatig lezingen waarin ik ook een reflectie op humanisme verwerk, met name in relatie tot hedendaagse vraagstukken rondom godsdienstvrijheid in internationale context. Ik zit in het Platform FORB (Freedom of Religion and/or Belief) dat is georganiseerd door de Rijksuniversiteit Groningen.